

Aoine Mhór na Siopadóireachta

Nuacht TG4 (Leibhéal B1)

A: MACHNAMH

Beidh tú ag féachaint ar ball ar mhír faoi shiopadóireacht ar líne agus an dainséar a bhaineann leis sin. Bí ag obair leis na daoine eile sa ghrúpa agus pléigh na ceistanna seo le chéile:

1. An gceannaíonn tú a lán rudaí ar líne?
2. Cad a cheannaíonn tú?
3. Cad is brí leis an bhfocal 'calaois'?
4. An ndearnadh aon chaimiléireacht ort riamh?

(Were you ever scammed?)

Rinneadh. / Ní dhearnadh.

Anois, cad atá ar eolas agaibh faoi Aoine Mhór na Siopadóireachta (*Black Friday*)? Tugaigí faoin quiz anois le bhur gcuid eolais a mheas.

1. Cén áit ar tosaíodh Aoine Mhór na Siopadóireachta?
a) An Ríocht Aontaithe b) Na Stáit Aontaithe c) An tSín
2. Titeann Aoine Mhór na Siopadóireachta tar éis lá saoire. Cén lá?
a) Déardaoin Beannaithe b) Oíche Shamhna c) Lá an Altaithe
3. *Black Friday* a thugtar ar an lá i mBéarla. Cén fáth?
a) Dubh an dath is coitianta ar chártaí creidmheasa.
b) Is é an dath dubh dath na sladmhargáí.
c) Bíonn na sráideanna dubh le daoine ar an lá seo.

B: FOCLÓIR

1. Meaitseáil na focail Ghaeilge ar chlé leis na focail Bhéarla ar dheis.

nach mór	warning
foláireamh	to steal
sonraí bainc	suspicious
eisithe	bank details
a ghoid	professional
lucht calaoise	spending
gairmiúil	nearly
aithris	imitation
amhrasach	issued
caiteachas	fraudsters

Bain úsáid as na focail Ghaeilge thuas chun na bearnaí a líonadh sna habairtí seo a leanas:

- Tá _____ ag na Gardaí.
- Tá na gadaithe an-* _____ agus déanann siad _____ ar shuíomhanna idirlín na mbrandaí móra. (*Glacann **an-** séimhiú sa chás seo)
- Beidh daoine ag coinneáil súil ar* _____ i mbliana. (*Glacann **ar** séimhiú sa chás seo)
- Bíonn gach saghas calaoise ar siúl ag an _____.
- Ba cheart duit a bheith _____ má tá rud ar díol ar phraghas nach bhfuil réadúil.
- Tá a lán bealaí ann chun airgead _____.
- Tá séasúr na Nollag _____ ann.
- Bí cúramach agus ná tabhair do chuid _____ d'aon duine nach bhfuil aithne mhaith agat orthu.

2. Cuir na focail thíos in ord chun frása Gaeilge a chumadh a chiallaíonn 'moving up a gear' i mBéarla:

(ar)(ag)(na)(maidí)(géarú): _____

C: TUISCINT

1. Féach ar an mír den chéad uair agus líon na bearnaí sa script leis na focail nua a d'fhoghlaim tú faoi FOCLÓIR.

Siún Nic Gearailt

Anois agus an séasúr siopadóireachta roimis na Nollag _____ faoi lán seoil, tá _____ á thabhairt do shiopadóirí a bheith cúramach agus iad ag siopadóireacht ar líne. Deir Gardaí gur cheart do shiopadóirí a gcuid _____ a choimeád slán i gcónaí.

Joe Mag Raollaigh, Comhfhreagraí Talmhaíochta & Gnóthaí Tomhaltóra

Le cúig seachtaine fágtha go dtí an Nollaig, beidh siopadóirí ar fud na tíre ag géarú ar na maidí le bronntanais agus gach ní eile riachtanach don séasúr a cheannach. Ach, tá foláireamh _____ ag Gardaí agus grúpaí eile faoi chalaouis ar líne agus bealaí eile chun airgead daoine _____.

Deir Niamh Davenport as Cónaidhm Bhaincéireachta agus Íocaíochtaí na hÉireann gur goideadh 45 milliún euro as cuntais bhainc ag calaois de chineálacha éagsúla sa dara leath de 2021, calaois cártaí creidmheasa ina measc. Dúirt sí go gcaithfidh daoine a bheith cúramach nach suíomhanna bréige iad na suíomhanna ar a bhfuiltear ag ceannach earraí, mar go bhfuil _____ thar a bheith _____ ag cur suas leathanaigh a dhéanann _____ ar shuíomhanna brandaí móra. Molann sí freisin gan nascanna díolacháin a thagann aníos ar na meáin shóisialta a leanacht agus a bheith _____ má tá rud ar díol ar phraghas nach bhfuil réadúil.

Le hAoine Mhór na Siopadóireachta – ‘Aoine Dhubh’, mar a thugtar air – ag teacht i gceann ceithre lá, dúirt Bainc-Aontas Éireann go léiríonn anailís acu ag mbeidh 18 míle euro á chaitheamh ar líne gach nóiméad den lá sin. Mar sin féin, beidh daoine ag coinneáil súil ar* _____, más fíor d’fhigiúirí foilsithe inniu ag Comhar Creidmheasa na hÉireann. Taispeánann suirbhé atá déanta acu siúd go bhfuil níos lú airgid le caitheamh ag 61% den phobal an Nollaig seo.

*Glacann ‘ar’ séimhiú sa chás seo.

2. Anois, ag obair leis an duine in aice leat, déanaigí cur síos dá chéile ar ábhar na míre. Ná féach ar an script thuas agus sibh ag caint.

D: FEASACHT TEANGA

1: Cruinneas gramadaí (na réamhfhocail shimplí *de, do* agus *faoi*)

- a) Féach ar na samplaí seo ón mír. Cad a tharlaíonn do na hainmfhocail a leanann na réamhfhocail shimplí **do**, **de** agus **faoi**?

do shiopadóirí

d'fhigiúirí

faoi chialais

de chineálacha

Agus, cad faoin sampla thíos? Bain amach na lúibíní agus cuir an dá fhocal le chéile.

(do)(Áine) _____

- b) Bain amach na lúibíní sna habairtí thíos agus cuir an leagan ceart de gach ainmfhocal sna bearnaí:

Ar chuala tú faoi (Bríd) _____?

Bhain sé an cóta de (Seán) _____ agus thug sé do (Aisling) _____ é.

Tabhair an aiste do (príomhoide) _____ na scoile faoi (deireadh) _____ na seachtaine.

2: Cruinneas gramadaí (iolra an ainmfhocail)

Bhí iolraí na n-ainmfhocail seo a leanas le cloisteáil sa mhír. Cad iad? An bhfeiceann tú patrún ar bith?

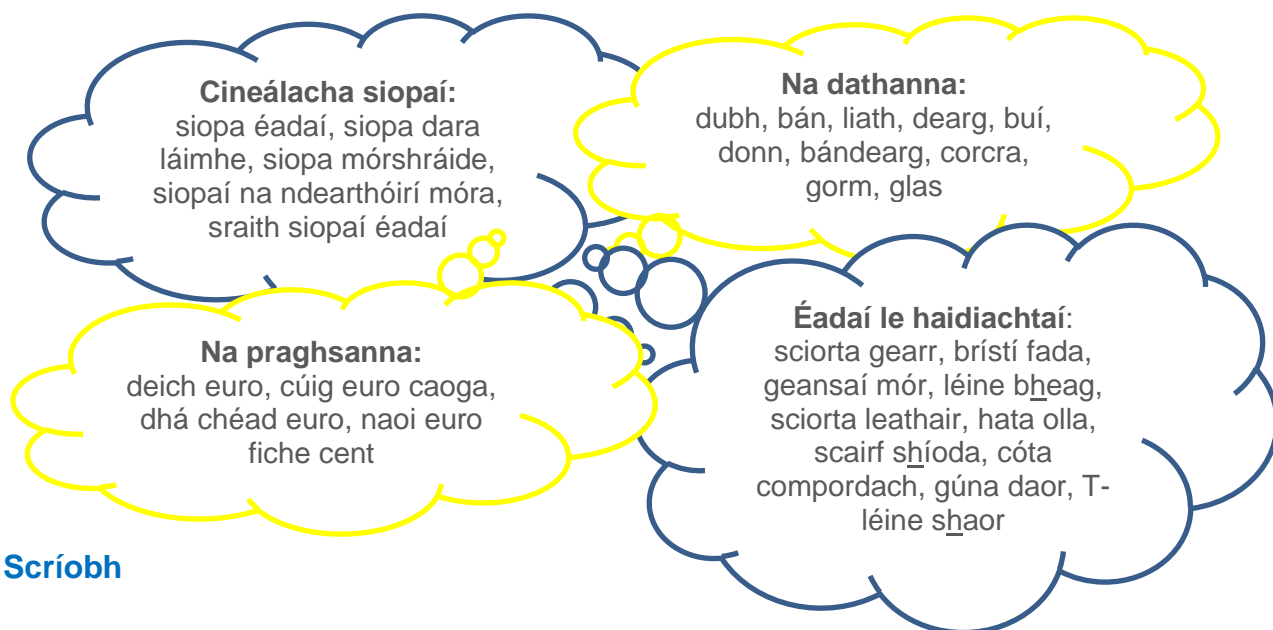
siopadóir	_____
sonra	_____
bronntanas	_____
grúpa	_____
cuntas	_____
cárta	_____
earra	_____
branda	_____
meán	_____

E: CUMARSÁID

1: Caint

Bí ag obair leis na daoine eile i do ghrúpa. Bíodh plé agaibh ar na héadaí is fearr libh agus ar an áit ar cheannaigh sibh iad. Déan cur síos ar fheistias amháin nó ar bhall éadaigh amháin a bhfuil dúil mhór agat ann. Taispeáin grianghraf chun cuidiú leat an cur síos a dhéanamh más féidir. Mar shampla:

Is breá liom mo sciorta dearg. Sciorta leathair atá ann agus tá sé chomh compordach. Cheannaigh mé é i siopa dara láimhe sa chathair. Ní raibh sé ach cúig euro. Caithim é ...

2: Scríobh

Scríobh postáil ar na meáin shóisialta faoin bhfeistias is fearr leat. Bíodh grianghraf agat freisin más féidir.

AN SCRIPT

Siún Nic Gearailt

Anois agus an séasúr siopadóireachta roimis na Nollag¹ nach mór faoi lán seoil, tá foláireamh á thabhairt do shiopadóirí a bheith cúramach agus iad ag siopadóireacht ar líne. Deir Gardaí gur cheart do shiopadóirí a gcuid sonraí bainc a choimeád slán i gcónaí.

Joe Mag Raollaigh, Comhfhreagraí Talmhaíochta & Gnóthaí Tomhaltóra

Le cúig seachtaine fágtha go dtí an Nollaig, beidh siopadóirí ar fud na tíre ag géarú ar na maidí le bronntanais agus gach ní eile riachtanach don séasúr a cheannach. Ach, tá foláireamh eisithe ag Gardaí agus grúpaí eile faoi chalaois ar líne agus bealaí eile chun airgead daoine a ghoid.

Deir Niamh Davenport as Cónaidhm Bhaincéireachta agus Íocaíochtaí na hÉireann² gur goideadh 45 milliún euro as cuntais bhainc ag calaois de chineálacha éagsúla sa dara leath de 2021, calaois cártaí creidmheasa ina measc. Dúirt sí go gcaithfidh daoine a bheith cúramach nach suíomhanna bréige iad na suíomhanna ar a bhfuiltear ag ceannach earraí, mar go bhfuil lucht calaoise thar a bheith gairmiúil ag cur suas leathanaigh a dhéanann aithris ar shuíomhanna brandaí móra. Molann sí freisin gan nascanna³ díolacháin a thagann aníos ar na meáin shóisialta a leanacht⁴ agus a bheith amhrasach má tá rud ar díol ar phraghas nach bhfuil réadúil.

Le hAoine Mhór na Siopadóireachta – ‘Aoine Dhubh’, mar a thugtar air – ag teacht i gceann ceithre lá, dúirt Bainc-Aontas Éireann go léiríonn anailís acu go mbeidh 18 míle euro á chaitheamh ar líne gach nóiméad den lá sin. Mar sin féin, beidh daoine ag coinneáil súil ar chaitheamh, más fíor d’fhigiúirí foilsithe inniu ag Comhar Creidmheasa na hÉireann. Taispeánann suirbhé atá déanta acu siúd go bhfuil níos lú airgid le caitheamh ag 61% den phobal an Nollaig seo.

Joe Mag Raollaigh, Nuacht TG4 i mBaile Átha Cliath.

¹ roimis na Nollag = leagan canúnach de ‘roimh an Nollaig’

² *Banking & Payments Federation Ireland* an t-ainm oifigiúil

³ nascanna = leagan canúnach de ‘naisc’

⁴ leanacht = leagan canúnach de ‘leanúint’

NÓTAÍ & FREAGRAÍ

A: MACHNAMH

Is féidir gach beirt nó triúr a chur ina suí le chéile chun plé a dhéanamh ar na ceisteanna faoi shiopadóireacht. Bí ag siúl timpeall ag éisteacht leis na foghlaimoírí agus ag cuidiú leo. Nuair a bheidh na ceisteanna pléite acu, iarr orthu an quiz beag a dhéanamh le chéile. (Freagraí: 1 – b, 2 – c, 3 – c)

B: FOCLÓIR

1. Féach:

nach mór	nearly
foláireamh	warning
sonraí bainc	bank details
eisithe	issued
a ghoid	to steal
lucht calaoise	fraudsters
gairmiúil	professional
aithris	imitation
amhrasach	suspicious
caiteachas	spending

2. Féach:

- Tá **foláireamh eisithe** ag na Gardaí.
- Tá na gadaithe an-**ghairmiúil** agus déanann siad **aithris** ar shuíomhanna idirlín na mbrandaí móra. (*Glacann **an-** séimhiú sa chás seo)
- Beidh daoine ag coinneáil súil ar* **chaiteachas** i mbliana. (*Glacann **ar** séimhiú sa chás seo)
- Bíonn gach saghas calaoise ar siúl ag an **lucht calaoise**.
- Ba cheart duit a bheith **amhrasach** má tá rud ar díol ar phraghas nach bhfuil réadúil.
- Tá a lán bealaí ann chun airgead **a ghoid**.
- Tá séasúr na Nollag **nach mór** ann.
- Bí cúramach agus ná tabhair do chuid **sonraí bainc** d'aon duine nach bhfuil aithne mhaith agat orthu.

3. 'ag géarú ar na maidí' = moving up a gear.

C: TUISCINT

Féach an script. Nuair atá na bearnaí líonta isteach acu, iarr ar gach beirt cur síos a dhéanamh dá chéile ar an mír. Bí ag éisteacht leo le bheith cinnte gur thuig siad an mhír. Is féidir leat an mhír a sheimn uair amháin eile más gá.

D: FEASACHT TEANGA

1: Cruinneas gramadaí (na réamhfhocail shimplí *de, do* agus *faoi*)

a) Cuirtear séimhiú ar ainmfhocail dar tús consan a leanann **de, do** agus **faoi**: do shiopadóirí, faoi chalaois, de chineálacha. Má thosaíonn an t-ainmfhocal a leanann **de** agus **do** le guta, nó fh + guta, athraíonn **do** agus **de** go dtí **d'**: d'fhigiúirí agus d'Áine. Nuair a leanann ainmfhocal dar tús guta nó fh

Aoine Mhór na Siopadóireachta

+ guta **faoi** ní thagann aon athrú air: faoi Áine.

b) Féach:

Ar chuala tú faoi Bhríd?

Bhain sé an cóta de Sheán agus thug sé **d'Aisling** é.

Tabhair an aiste do **phríomhoide** na scoile faoi **dheireadh** na seachtaine.

2: Cruinneas gramadaí (iolra an ainmfhocail)

Feictear sna samplaí seo go gcuirtear **-aí** nó **-í** leis na hainmfhocail chun iolraí a chruthú; nó críochnaíonn siad le consan caol:

siopadóirí
sonraí
grúpaí
cártaí
earraí
brandaí
cuntais
bronnánais
meáin

E: CUMARSÁID

1: Caint

Léigh trí na treoracha leis an rang ar dtús agus mínigh dóibh go mbeidh siad ag déanamh cur síos ar fheisteas nó ar bhall éadaigh a bhfuil dúil acu iontu. Léigh trí na focail sna scamaill leis na foghlaimoírí agus cuir leis an stór focal trí iarraidh ar na foghlaimoírí focail eile a bhaineann le héadaí a sholáthar. Tabhair deis do na grúpaí ansin plé a bheith acu ar chúrsaí faisin.

2: Scríobh

Abair leo ansin an cur síos ar éadaí, a phléigh siad faoi **Caint**, a scríobh amach.

Curtha ar fáil ag

**Ollscoil
Mhá Nuad**
Ollscoil na hÉireann
Má Nuad

**Lárionad
na Gaeilge**
Taighde, Teagasc
& Tástáil

le tacaíocht ó

An Chomhairle um Oideachas
Gaeilge & Gaelscoláiochta

An Roinn Turasóireachta, Cultúir,
Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán
Department of Tourism, Culture,
Arts, Gaeltacht, Sport and Media

